

ELS MALNOMS D'ARTÀ. APORTACIONS PER AL SEU CONEIXEMENT

Andreu Ramis Puig-gròs

L'objectiu d'aquesta comunicació és aproximar-nos a la realitat dels malnoms a la vila d'Artà durant la primera meitat del segle XX. Ho feim però utilitzant únicament fonts escrites que agrupam en dos blocs: per una part, el cançoner popular, especialment ric a Artà, i el buidatge parcial de la revista *Llevant*.¹

Tanmateix el que volem destacar aquí és la localització d'un conjunt de composicions etnopoètiques que usen els malnoms com a material lèxic de base, tot aportant una mostra de les quals hem pogut localitzar a Artà i, al mateix temps, presentant-ne una relació que s'ha recollit a altres localitats. S'ha de dir que els glosats que presentam tenen una procedència diversa: alguns són inèdits i la majoria han estat publicats a revistes locals o a reculls de cançonística més amplis. La nostra pretensió és presentar-los de forma conjunta i significar així la rellevància d'una manifestació de la literatura popular de tradició oral i la seva vinculació al fenomen de la malnominació. S'ha de dir que la fórmula de fer servir una relació més o menys àmplia de malnoms per confeir un glosat llarg no és, com ja veurem, un fenomen exclusiu d'Artà ni tampoc una font singular de mots dins el que coneixem com a cançons enumeratives. Per la nostra part, centram l'atenció en el vessant que tenen aquestes cançons i glosats com a font per a l'estudi dels malnoms i no entrem en l'anàlisi formal o estilística de les composicions.

En aquest sentit, el buidatge d'una part de la revista *Llevant* té un caràcter complementari. Hem fet un buidatge dels cinc primers anys de publicació (1916-1920).² S'han buidat 103 exemplars, [distribuïts de la següent manera: 1 de 1916; 24 corresponen a 1917; 33 a 1918; 24 a 1919 i 21 a 1920.], on es publiquen els malnoms, sobretot als apartats dedicats al moviment de la població, a les relacions de naixements, de matrimonis i de defuncions, així com en el llistat anual dels joves que entraven en quintes. Sistemàticament, aquests llistats, a més del nom i els llinatges, incorporen el malnom. Trobam malnoms d'Artà de forma

1 És evident que si es vol fer un estudi exhaustiu i diacrònic dels malnoms que abasti les distintes etapes de la història local s'hauria de recórrer a la documentació (cadastres, estims, talles, padrons, etc.) i fer un buidatge exhaustiu de les publicacions locals (revistes, arguments, etc.). Així mateix, cal fer una recollida de les fonts orals que permetria resoldre alguns dubtes fonètics i, sobretot, permetria conèixer l'estat actual de l'ús dels malnoms.

2 Durant aquest període hem constatat tres canvis a la capçalera de la publicació: *Llevant. Detzenari portaveu de l'Associació "Minerva". Defensor dels interessos morals i materials d'Artà i sa comarca* (1918); *Llevant. Quinzenari defensor dels interessos morals i materials d'Artà i sa comarca* (1919) i *Llevant. Quinzenari catòlic mallorquí* (Per Déu i per Mallorca) (1920).

aclaparadorament majoritària, però també alguns —pocs— malnoms de Menorca a algunes de les col·laboracions del metge i folklorista des Migjorn Gran, Francesc Camps (Francesc d'Albranca). Així mateix, atès l'abast comarcal de la revista, adesiara hi ha col·laboracions de Capdepera, de Son Servera i alguna de Sant Llorenç. Aquesta circumstància fa que hi hagi una petita col·lecció de malnoms gabellins.

Pel que fa al primer bloc, el dels glosats i altres manifestacions etnopoètiques, en primer lloc hem utilitzat un glosat enumeratiu, recollit el 1925 pel mestre *Sagristà*, el folklorista Andreu Ferrer i Ginard (Artà, 1887- Palma, 1975). Es tracta d'un glosat d'autor desconegut, recollit de Bartomeu *Romero* d'Artà, que conté un total de 285 malnoms. Aquest glosat singular va ésser inicialment publicat el 1926 a la revista *Llevant*³ i posteriorment (1966) fou objecte d'estudi per part del filòleg Barthelémy Flexas que en publicà el resultat a la revista *Annales* de la universitat d'Aix en Provence.⁴ Es tracta, aquest, d'un article poc conegut a Mallorca, tot i que Andreu Ferrer en va fer una ressenya llarga a la revista *Bellpuig* on publicà, novament, el glosat precitat.⁵

Nosaltres reproduïm de manera fidel l'edició apareguda el 1926 a la revista *Llevant*, fins i tot pel que fa a l'accentuació gràfica, i, per tant, sense prendre en consideració la normativització de l'any 1913 (ANNEX I). Ens trobam amb una composició conformada per 24 gloses (una introductòria + 23) de quatre mots heptasil·làbics amb rima consonant que respon al següent esquema: *abba, cddc, effe, ghgh, ijji, kllk, mnnm, hhho, pqqp, lrrl, esse...* amb l'excepció de la glosa número 8 que, com veim, respon a l'esquema *hhho*. L'adequació a la mètrica es resol amb l'ús d'algunes llicències com és ara la sinèresi (23, 26, 32, 35, 47, 49, 60, 62, 74 i 75) i una sinalefa (40). Trobam, així mateix, alguns encadenaments o al·literacions (*Salem, Salero, Salat; Nas de bota, Nonga, Niu*) i mots agrupats en camps semàntics (*Sólle, Deià, Llubí; Diamant, Creu veia, Daurat*).

Pel que fa als dialectalismes fonètics, hi constatarem exemples de iodització (*Fuya, Vey, Vermey, Trabay, Cuatre-uys, Payes...*) encara que no la manté sempre (*Vella*); alguns casos de la *-r* final muda en mots aguts (*Inferné, Rafelé, Pentinadó, Clapé, Farré, Ranxé, Butlé...*); diftongació (*Daumau*); caiguda de la dental (*Cendra*), etc.

En segon lloc, hem fet servir un altre glosat d'autor i data desconeguts⁶ que ens ha facilitat el bon amic Mateu Llodrà Sansaloni *Massot*, que el va recollir durant la dècada de 1970. És un glosat conformat per 28 cançons o gloses de quatre mots que oscil·len entre les set i les vuit síl·labes, amb un cas de sis (38) i un cas de cinc (83) i que conté un total de 328 malnoms (ANNEX II).

3 *Llevant*. *Desenari Catòlic Mallorquí*. Artà, 20 de juny de 1926. Any X, núm. 359, pàg. 3.

4 FLEXAS, BARTHELÉMY (1966) "Surnoms à Arta (Majorque)" a *Annales de la Faculté de Lettres d'Aix*. Tom XLI, pàg. 171-189. Aix en Provence. En aquesta edició el glosat es transcriu sense separacions entre gloses —excepció feta de la primera—, tot i que l'autor explicita que la composició està conformada per "vingt-trois quatrains octosyllabiques [sic]".

5 FERRER, ANDREU (1967) "Surnoms a Artà (Majorque)" a *Bellpuig*. Juny, juliol i agost de 1967. Pàg. 8. Citat igualment per Joan MIRALLES i MONSERRAT (2003) *Estudis d'onomàstica*. Palma: Universitat de les Illes Balears; Publicacions de l'Abadia de Montserrat (Biblioteca Miquel dels Sants Oliver; 21). Pàg. 86.

6 De fet, al text del recull incorpora la següent nota: *És una còpia literal del text que figura en una fotocòpia amb paper tractat que vaig fer a la dècada de 1970. No s'ha fet cap tipus de correcció. "L'original" era una còpia en paper carbó mecano-grafiada que circulava pels calaixos dels escriptors d'aleshores de l'Ajuntament d'Artà. A mi la me va donar en Joan Lliteras Sard "de sa Canova". "L'original" esmentat no duia data.*

L'autor fa servir la rima consonant amb el següent esquema: *abba, cddc, beeb, fgfg, bhbb, ciic, jaaj, ikki, hllh, bmbb...*, tot fent ús abundant de la sinalefa (1, 2, 4, 5, 7, 11, 12, 13, 14, 28, 29, 34, 44, *passim*) provocada per la incorporació de la conjunció abans de l'últim malnom de cada mot. Així mateix fa servir la sinèresi en alguns casos (8, 16, 23). Pel que fa a l'ús de dialectalismes fonètics, s'han d'esmentar alguns casos de neutralització de la *o* àtona en *u* (*Butigueta, Cuní, Cosí, Viulí, Nufriu, Tunió, Churigué...*); ús de la iodització (*Beya, Creuveya, Fuye, Vey, Vermey, Trebay, Respay...*); pèrdua de la dental (*Senrra*); -*r* muda final als mots aguts (*Balagué, Vergé, Moné, Raté, Basté, Capellé, Jutgé, Ranché, Carboné...*), etc. Així mateix, fa ús d'algunes al·literacions (*Butigueta i Balaguer; Covas, Claret y Carrió; Salem, Salero y Salat*).

La tercera font és un altre glosat de Joan López Llull (Artà, 1906),⁷ publicat a la revista *Artà*,⁸ i que ens el facilità el secretari del patronat de la Fundació Museu d'Artà, l'amic Jaume Cabrer. Igualment és conformat per 38 cançons o gloses (4 d'introducció + 31 + 3 d'epíleg) de quatre mots heptasil·làbics (només tres hexasil·làbics: 22, 53 i 150) que contenen, així mateix, 346 malnoms (ANNEX III). A diferència dels dos glosats anteriors, s'usa una rima consonant creuada, força regular, que només es trenca a les cançons 4 i 26 (i amb una falsa rima als mots 1 i 3). L'esquema de la rima és el següent: *abab, cdcd, efef, ghgh, ijij, kklk, mnmn, opop, qrqr, stst...* Entre les llicències mètriques que l'autor fa servir, s'ha de ressenyar l'elisió, especialment a la introducció i l'epíleg (2, 4, 8, 11, 14, 15, 141, 142, 145 i 152). La sinalefa també hi és present (5, 7, 11, 144, 146, 149 i 152), així com la sinèresi (4, 54 i 74). Fa ús, igualment, d'algunes al·literacions (Bunyola, Borró, Barqueta; Lloveta, Seu, Llovetí; Punt, Porro, Princés; Mengo, Menut; Figuerota, Figuereta; Cantes, Cano, Comes; Bernadí, Butlo, Butlé; Polet, Poletí) i agrupacions semàntiques (Lissa, Sart, Moll; Toro, Bou, Bové).

La fonètica dialectal hi és representada amb la iodització (*Beia, Fuia, Rai, Respai, Vei, Paies, Creuveia, Papaió, Consei...*), la neutralització de la *o* en *u* (*Cuní, Pulit, Xurigué, Butigueta, Mulinet, Viulí, Cunfit...*), la -*r* muda final de mot agut (*Sunyé, Jutgé, Garrigué, Cabré, Xurigué, Vergé, Saumé, Pelleté, Moné, Clapé, Bové, Fidavé, Porqué...*), la pèrdua de la dental (*Senra*).

A aquests tres exemples excepcionals de cançons enumeratives hi podríem afegir encara una altra cançó més curta titulada "Estadans del carrer de Vilanova", recollida per Antoni Gili i Ferrer, *Comuna* (1997: IV, 124-125) on es recullen vint malnoms d'altres tantes persones o cases d'aquest carrer d'Artà. Així mateix, el capellà *Comuna* havia publicat un altre fragment de cançó enumerativa de vuit mots que coincideix amb l'inici del glosat recollit el 1925 pel folklorista Andreu Ferrer Ginart i, en els dos primers mots, amb una de les gloses

⁷ Joan López Llull, impressor artanenc, va començar la seva activitat professional com a encarregat de la impremta "Minerva" d'Andreu Ferrer. Fou impressor i col·laborador habitual de la revista *Llevant* de línia ideològica catòlica, conservadora i regionalista. Així mateix fou militant socialista a principi dels anys trenta. L'any 1931 es traslladà a Palma on muntà la seva pròpia impremta. Tot i que no era conegut a Artà com a glosador, va compondre tres arguments (1927, 1928 i 1931), un dels quals fou prohibit per les autoritats militars locals (vegeu VIVES RIERA, ANTONI (2000-2002) *Modernització i pervivència de la vida rural com a subjecte històric durant el segle XX: les festes de Sant Antoni i el cant de l'argument a la vila d'Artà*. Barcelona: Universitat de Barcelona. Tesis de doctorat i GILI FERRER, ANTONI (1997) *Sant Antoni Abat, festa popular d'Artà*. Palma: Documenta Balear. Pàg. 133 i notes núm. 12 i 13).

⁸ (1988) "Els malnoms del nostre poble" a *Artà*, Any IV, núm. 34, pàg. 16-17. [Segona època, desembre de 1988].

de la cançó aportada per Mateu Llodrà (vegeu GILI, 1996: III, 100). Sense abandonar el món de la cançó popular com a font de la malnominació hauríem de fer referència encara a una cançó enumerativa que recull els malnoms del carrer del Figueral, segons informació de Joan Escanelles Llinars, que podria ser la que va publicar el pare Rafel Ginard Bauçà (1983: IV, 227-228) i que comença així:

*Surt mestre Andreu,
amb ses senaites
Surt en Corb
va-mos-t'aquí
Surt En Jaumí
dau-li sa mà.
Surt s'escolà
amb un piulo.
Surt en Melindro
menjant cocarroí.
Surt N'Eloi
menjant bistec.
Surt En Juan Quec
fent-li la bona...*

I, fins i tot, la cançó narrativa “Les festes de Sant Roc”, on apareixen un bon floret d'artanencs amb el seu malnom (GINARD BAUÇÀ, 1983: IV, 126-129). Finalment, hem de prendre en consideració les dites cançons de malnoms que Antoni Gili recollí i publicà a la seva aportació al cançoner popular de Mallorca (1996: III, 96-101) que fan referència explícita a *ses Dores, sa Garrida, Fuia, Montseriu, Caramina, Roba-cols, Banaula, Rabassona, Campins, Ranxer, Caneta, Canai, Rotget, Dalet, Neiot, Tit, Camunyes, Fena, Paies puater, Cortana, Panxa-llarga, Regalat, Niu, Julianet, Ferrera, Moner, Pintat, Doret, Corb, Vinyet, Xoroy, Banya, Carboner, Rebosta, Virell, Solaies, Moragues, Moliners, Mesquides, Barraquetes, Blanquers, Guitza, Pistola, na Venys, Rossa, Seu, Garreta, Mola, Ruc, Roegó, Murta, Puigderrós, Bril, Juliana, Regalim, Valent, Set-centes, Papa, Llabrés, Escolana, Coronella, Rata titerera, Murtera, Murtó, Vermei i Mulinet*. Tot plegat, 85 malnoms.

Com ja hem advertit, la tradició etnopoètica d'utilitzar els malnoms com a recurs temàtic per a confegir cançons o glosats de caràcter enumeratiu no és un fenomen exclusiu d'Artà i, de fet, se n'han recollit a diverses localitats. Aquest és el cas de Sant Joan, on s'ha publicat un glosat de mossèn Joan Gaià Nigorra <<Cambuix>> datat el 1932.⁹ A Llorito hem replegat també un glosat curt d'autor anònim que reuneix els malnoms més significatius de

⁹ Inserir en el treball “Descripción geográfica de la demarcación de la parroquia de San Juan, premiat al Certamen científico-literario del Seminario Conciliar de San Pedro, núm. XXXIV, manuscrit inèdit de l'any 1933. Publicat a CANUTO; ESTELRICH; FONT; MORATINOS; SASTRE (1996) *Els malnoms de Sant Joan. Segles XIV-XX*. Mallorca: Col·lectiu Teranyines (Monografies santjoaneres; 5). Pàg. 138-139.

la contrada de Llorac;¹⁰ a Alcúdia, el glosador Miquel Ferrer Marroig (1922) ha publicat el glosat “Els malnoms de poble”;¹¹ a Vilafranca de Bonany, Joan Nicolau i Gayà <<Torre-tes>> (1929) el 1982 publicà un extens glosat a la revista *Santa Bàrbara*, ara recollit en una monografia sobre cinc glosadors de Vilafranca¹² i a Bunyola es coneix un altre glosat datat el 1972.¹³ Encara s’haurien de tenir presents algunes cançons enumeratives i satíriques recollides per Rafel Ginard Bauçà, de la qual en són un bon exemple “La placeta de l’escola”, recollida a Santanyí o “Des que a Espanya vaig venir”, arreglada a Montuïri (1983: IV, 226-227 i 285-287).

LA CLASSIFICACIÓ DELS MALNOMS

Una forma útil i d’alguna manera interessant per aproximar-nos al món dels malnoms és a través de la seva classificació semàntica, a través del seu significat. Apareixen malnoms que tenen l’origen en el propi nom o llinatge dels portadors o dels seus familiars; malnoms que s’inspiren o que s’originen en els llocs de residència, procedència, d’habitatge; malnoms que sorgeixen de l’ocupació laboral, de la situació social, etc. i, especialment, malnoms que tenen a veure amb alguna de les característiques físiques, psíquiques o caracterològiques del seu portador.

1. ANTROPÒNIMS. NOMS DE PERSONA

En primer lloc tenim els malnoms que tenen l’origen en el nom (primer nom, nom de pila, nom de fonts, etc.) i en els llinatges. En el primer grup tenim un repertori ben representatiu de l’onomàstica tradicional —freqüent al llarg dels segles XVII al XIX— i que, també ho hem de dir, ha canviat substancialment al llarg de la segona meitat del segle XX: *Batista, Benet, Bernadi, Bieu* [<Biel], *Blai i Blaia, Calet, Caló, Catoi, Cina, Cinta i Cinto, Colau Butigueta, Colavet, Coloma, Dalet* [<Nadalet], *Dores, Doret, Eloi i Eloia, Felip i Felipa, Guidet, Guifré, Jalet* [<Angelet], *Jan i Jana, Jaumí i Jaumina, Jesús, Joan d’Era, Juanillos, Julianet i Julianeta, Jusepet i Jusepeta, Leu i Leva, Lluc i Lluca, Lluisset i Lluviset, Mangol, Manuel i Manuela, Melsion, Metxo i Metxa, Montserrat, Nadal, Nadalet de sa Capelleria, Nofre Roig, Nufri, Nufriu, Pau i Pava, Pep de sa Torre, Pep-pepes, Pereandreu, Pere-mestre, Pasquet (Pesquet), Pol, Polet i Poletí, Pons, Ponset, Tasà i Senet, Tòfola, Saurina, Tuniet i Tunió, Xarubí, Xerafi, Xim, Xina i Xino, Xinet i Xineta*. Hauríem de veure, encara,

10 Vegeu RAMIS PUIG-GROS, ANDREU (1997) *Malnoms a Llorito. Segles XIV-XX. Àlies. Estratègies de nominació comunitària*. Binissalem: Di7 (L’espigó; 1). Pàg. 12.

11 Vegeu (2003) *Glossadors d’Alcúdia. Miquel Campins, Miquel Ferrer, Dora Riutort, Antoni Viver Albertí, Mateu Viver Ventayol*. Pollença: El Gall (Els Fiders; 5). Pàg. 83-85.

12 ANDREU I BUSQUETS; DOLS I SALAS (1990) *Del vent i del paper. Cinc glossadors de Vilafranca*. Palma: Obra Cultural Balear. Delegació de Vilafranca. Pàg. 95-98.

13 Aquest glosat de Ramon Esterelles Aleñà (Bunyola, 1918-1972), recollit per Joan Parets Serra, ens ha estat facilitat per Bàrbara Suau que l’estudia juntament amb Jaume Mateu Verdera des *Castellet*, gràcies als bons oficis de Miquel Pasqual Garcies.

si *Caliu* prové del carbó encès o de *Queliu* (<Miqueliu) i si *Quan* és un adaptació fonètica del castellà *Juan* (com *Cardín de Jardín*).

El grup dels llinatges usats com a malnoms encara és més nombrós: *Balaguer, Barrios, Bassa, Bover, Bisbal, Blanes, Brunet, Busqué, Cabanelles, Cabré, Calafat, Caldentei, Campins, Camunyes, Canals, Canet, Cano, Cànoves, Capellà, Cardell, Carrilla i Carrillo, Carrió, Casanova, Castell, Claret, Coca, Coll, Colom, Colon, Comelles, Comes, Coves, Dameto, Danús, Daumau i Daumava, Duran i Durana, Femenies, Ferreguda, Ferrer, Ferriol, Figuerola, Floret, Fluriana, Font, Galbis, Gamundí i Gomandí* [possible deformació de Gamundí], *Garau, Garriga, Gil, Gili, Grua, Gurrias, Gener, Jordana, Llabrés, Llinàs, Llull i Llulla, López, Marín, Massanet, Massot i Massota, Mates, Mengol, Mesquida, Moja* [Mòger?], *Moll, Moner, Moragues, Morei i Moreia, Morell, Morro, Nebot, Negre, Oleo, Orell, Palou i Palova, Perxana, Picó, Piris i Pirris, Pont, Pou, Pujol i Pujolí, Real, Rebassa, Ribot, Roca, Rodríguez, Roig, Romero, Ros, Rossellona, Salem, Salom, Sans, Sansó, Santacirga, Sanxo, Sard, Serra, Simonet, Sunyer, Terrassa, Terrassona i Terresseta, Torres, Valero i Valera, Valleco, Veny i Venys, Verger i Vergera, Vives.*

2. TOPÒNIMS. LLOCS D'ORIGEN I RESIDÈNCIA

En segon lloc, els topònims o noms de lloc, indrets on ha estat vinculat un personatge o una família, per origen o per residència, han esdevingut igualment una de les fonts més abundoses de la malnominació. Artà no n'és una excepció i d'alguna manera una part significativa del territori el veureu reflectit en aquesta relació.

El més simple és designar l'individu amb el topònim nu del seu lloc d'origen, sigui una illa, una localitat o un poble: *Benaula* [Pinar de Benaula a Caldes de Malavella (Girona) i la Riera de Benaula que desguassa al Ter a través de l'Onyar (Gironès)]; *Bunyola i Buñola, Consei, Deyà, Justaní, Menorca, Puigderrós, Randa, Santacirga, Sineu i Sineva, Sòller*. Fins i tot, llocs llunyans i exòtics com és ara *Nonga* [Congo] o *Pensacola* [Florida].

Una altra formula que també té relació amb els noms de lloc és fer servir el que en deim gentilicis o indicadors de procedència locals o llunyans: *Biscaí, Colonié i Coloniera, Ervisenc, Estelriqué* [de s'Estelrica], *Felanitxer, Gabellí, Infernera, Inquera, Llovetí* [per Llosetí?], *Mahonés, Poblé, Rafalé, Santanyinera, Sauvatgí i Sauvatgina* [de Selva], *Serve-rina, Sollerica*, etc.

El més freqüent és però, com he dit, recórrer a l'espai immediat, generalment a partir de noms de casa o de possessions: *es Pujol, Faro, Maganet* [de Son Maganet], *Monseriu, Pujamunt, Sa Canova, Son Antic, Son Duc, Verger Badeia, Bidigos, Calobra, Caminal, Carbona, Colomer, Comuna, Cremat, Creu Veya, d'Aubarca, de Sa Granja, de cal tinent Quec, de cala Moltó, de can Andreu Ranxer, de can Canals, de can Cardaix* [Son Cardaix], *de can Castellet, de can Font, de can Martí, de can Murta, de can Pisca, de can Toni Tit, de can Trenta (Trenta), de Carrossa, de cas Tinent Poll, de la Calobra o Calobra, de la Font Calenta, de Morell, de Pula, de s'Alqueria Vella, de s'Ametlerá, de s'Auma, de s'Aumeta, (Sauma), de s'Hort de Carrossa, de s'hort des Bril, de sa Baduye (Badeia), de sa Bagura (de sa Bugura), de sa Cabaneta, de sa Caseta, de sa Colònia; de sa Coma Ceguera, de sa*

Coma Seguera, de sa Coma Sequera [Coma Sequera], Comes, Devesa; de sa Diligència i de Son Diligència; de sa Duvaya, Sa Duaya, Duvaia o Duai; de sa Font, Jordana, de sa Marineta, de sa Mesquida o Sa Mesquida, Santacirga, de sa Tafona, de sa Talaya, de sa Torra, de sa Torre, de ses Eres, de ses Pastores, de ses Terres o Terres, de Son Aixut, de Son Ametlé, de Son Ametler, de son Cabrer, de Son Caminal (Caminal), de Son Caperrot (Caperrot), de Son Colom, de Son Fanch, de Son Figuera, de Son Fortè, de Son Fuya o Fuia, de Son Galianeta, de Son Garrover, de Son Pentinat, de Son Porc, de son Pou, Pula, de Son Punyal, de Son Reviscolat, de Son Ribot, de Son Sureda, de son Terrassa, de Sos Llulls, de Sos Manxos, de Xiclai, dels Cabanells o des Cabanells, dels Olors, des Convent, des Figuerat, des Forn, des Forn d'En Beca, des Molí, des molí d'En Leu, des Molí d'En Morey, des Pujols, des Rafal o Rafal, des Rafalet, des Recó, etc.

És de destacar la formació de grups o famílies de malnoms a partir d'un topònim: *de sa Duaia, sa Duaia, Duvaia i Duai; de Son Fuia, Fuia, Fuia d'en Pulit, Fuia des Quatre Cantons.*

Una qüestió interessant dins el conjunt de malnoms que tenen l'origen en els topònims immediats és el fet que bona part d'aquests indrets o llocs han pres, alhora, la seva denominació de malnoms o llinatges. Es tracta, si fa no fa, d'un cercle tancat dins el procés d'assignació de noms, tant de persona com de lloc. Tot seguit, enumeram alguns d'aquests malnoms que tenen l'origen en un nom de lloc que, al mateix temps, es va configurar a partir d'un malnom personal o llinatge: Baleu > Son Baleu; Canals > Son Canals; Cardaix > Son Cardaix, Can Cardaix; Catiu > Son Catiu d'En Sales, Son Catiu des Ranxer; Clapé > es Clapé(r); Coll > Son Coll; Corp > Son Corp; Cremat > Son Cremat; Daurat > Son Daurat; Figuera/ Figuereta > Son Figuera; Fuia > Son Fuia; Garrova > Son Garrover; Guidet > Son Guidet; Jordana > Sa Jordana; Llulla > Sos Llulls; Maganet > Son Maganet; Manxo > Sos Manxos; Mesquida > Son Mesquida; Monjo > Sos Monjos; Morey > Son Morey Nou i Son Morey Vey; Not > Son Not; Pujamunt > Son Pujamunt; Pujulina > Son Pujulí; Punyal > Son Punyal; Pussa > Son Pussa; Regalat > Son Regalat; Salat > s'Hort d'En Salat; Sopa > Son Assopa; Tarrassona > Son Terrassa.

Vet aquí com el que hem vist fins aquí són malnoms que se sustenten en el principi de **filiació** (noms, llinatges o procedència). D'ara en endavant, els que segueixen, en general, es generen a partir del principi de **singularització**. A partir de la selecció d'un element o característica que fa singular (en ocasions, únic) un individu, hom persegueix reforçar la seva identitat. Una identificació que, ho hem de recordar, en ocasions és volguda i, en altres, imposada.

3. CARACTERÍSTIQUES FÍSQUES I INTEL·LECTUALS

Aquí hi caben els malnoms que tenen el seu origen en les característiques físiques i psicològiques, morals, actitudinals, el comportament, les singularitats de caràcter, etc. En aquest tipus de noms apareixen característiques com la presumpció, la vanitat, la coqueteria, la grosseria, l'avarícia, etc. En molts casos és fàcil o habitual decantar-se cap als camins indirectes de la metàfora, de la *mettàfara* o de la ironia per indicar els defectes dels portadors.

Observem alguns exemples derivats de les característiques físiques: *Barbassa, Blanca, Blancos, Cama, Cama-curta, Cap, Caparrot, Capblanc, Costella, Cremat, Descals, Enravanat, Falaguera, Fica* [masc. de fic?], *Jana* [vermella de cara], *Jutgera, Mamella, Mengo, Menut, Morro, Nas de bota, Negre, Nofre-roig, Paida, Païno* [masc. de païna, lleu-gera]; *Panxallarga, Pelada i Pelat, Pentinat, Petit i Petita, Petxo, Peu, Peus amples, Prim, Recuit, Rebassa i Rabassó, Redó i Redona, Revell, Revull, Roig, Ros i Rossa, Rotja, Rotget, Vermei i Vermeia, Vei, Xoroi...*

Les característiques psicològiques són igualment nombroses. El caràcter, els trets psicològics, morals, actitudinals i el comportament constitueixen un dels altres camps semàntics o de significats més fruiters. Encara que no sempre es pugui constatar de forma precisa, la constel·lació de la vanitat és un dels camps on es generen més malnoms. Els pressumptuosos, els presumits, els estufats, els saberuts, poden quedar retratats a la perfecció amb un simple mot.

Observau com darrere de cada un dels malnoms que segueixen hi podem trobar un retrat o perfil psicològic més o menys precís: *Belitre, Beroi, Blai i Blaia, Bo i Bona, Botchet, Butzeta, Claret, Clarito, Closca, Deurat i Daurada, Franca, Galaní, Ganància, Garameu, Garreta, Garrit, Guixó, Just, Maganet* [Bergant, polissardo, belitre], *Mal, Malet, Moc, Nineu, Nou, Novell i Novella, Nyeco i Nyeca, Pàndula* [Pàndola: que té les orelles pàndoles. Beneïtot, lent de comprensió]; *Pensacosa* [adaptació de Pensacola?], *Perxana* [peresós, mal-feiner (Artà)], *Piconeta, Pindango, Pintat i Pintada, Preciosa, Pulit, Punit, Punyit, Puríssim i Puríssima, Regalat i Regalada, Reviscolat, Rumbante, Salat, Sansó, Sec, Sol i Sola, Sua, Tirós, Tora i Toro, Tort, Trebai, Ueva, Valent i Valenta, Viva, Xapata i Xapato* [de *xaparro* o *xapàs*, mal fet, desproporcionat], *Xareta* [persona que porta noves d'una casa a l'altra; xafarder?]; *Xarubí, Xerec, Xereca.*

4. ELS OFICIS I LES OCUPACIONS. LA SITUACIÓ SOCIAL

Un altre descriptor molt important és aquell que pren com a punt de referència els oficis i les ocupacions, així com la situació social. Dins la realitat immediata, les ocupacions manuals o intel·lectuals esdevenien una bona font per abeurar l'imaginari i batejar un individu. Així mateix, les institucions i organitzacions socio-familiars són un bon referent. Vegem, a tall d'exemple, i considerant que ens hem de situar en un entorn amb un gran pes de la religiositat popular, com l'estructura de l'església queda ben representada a l'elenc de la malnominació artanenca: *Bisbe, Canonge (Canonja), Capellà, Cristo i Crista, Escolà, Frare, Fraret, Monget, Mongí, Monja, Monjo, Papa, Rector, Sagristà i Sagristana...* Altre tant succeeix amb l'alta aristocràcia (*Rei, Prínceps, Comte*); els càrrecs públics, la milícia i els cossos de seguretat de l'estat: *Batle, Batlet, Capità i Capitana* (*capitana del sen Metxo*), *Carabinero, Civila, Coronell i Coronella, Mestre, Retgidora, de cal Tinent Quec o Tinent Quec, de cas Tinent Poll, Sergent i Sergenta*, etc.

Encara que no tant nombroses, també hi són representades les professions liberals: *Metge Tafona, Notari, Potecari Pujamunt, Salurdià i Salurdiana*, etc.

Els oficis tradicionals relacionats amb la prestació de serveis: Butler (Butlé i *Burlé*), *Corredor* (*Corredó*), *Correo*, *de sa Diligència*, *Escrivà*, *Faro*, *Pentinador*, *Segretària*, *Talaier* (*Talayer*), *Tet*, *Virell* i *Virella*; les situacions i els tractaments socials (*Catiu*, *Mossa*, *Mosson*, *Mosso*) o els denominadors de vincles familiars (*Cusí*, *Genre*, *Nebot*, *Tia nova*) també hi són representats. Comentari a part mereix un ofici que en el seu moment fou innovador i que a hores d'ara ha passat a ser una relíquia preturística: *Graciosé* o *de ses Gracioses*.

Potser però, uns dels més nombrosos en una vila pagesa eren els oficis artesans o els relacionats amb el camp. Al mateix temps aquests malnoms han esdevingut una mostra ben significativa del que era el món laboral anterior a la primera meitat del segle XX. Són, al mateix temps, una font informativa que evidencia una realitat ocupacional ben diversa, a hores d'ara traspassada. Són també llocs on es desenvolupa un ofici (*Faro*, *Butigueta*, *Cafè*, *Casino*, *Molí*, *Tafona*). Entre els oficis inventariats podem relacionar els següents: *Baster*, *Blanquers*, *Boter*, *Bover* (*Bové*), *Busquer* (*Busqué*), *Cabré*, *Cafè* i *Cafena*, *Calafat* i *Calafato*, *Capeller* (*Capellé*), *Capellera*; *Carbenera*, *Carboner*, *Carbonera*, *Carreter* (*Carreté*) i *Carretera*, *Cedacer*, *Colomer*, *Costureu*, *des Ferré Grua*, *Ferré Carbó*, *Ferrer Gil*, *Ferrera*, *Fideuer* (*Fidavé*), *des Forn d'En Beca*, *Forné*, *Fornera*, *Forné Sua*, *Fornera Reya*, *Esparté*, *Estamera*, *Fustera*, *Fusteret*, *Garrigué*, *Gordiana*, *Hortolà*, *Hortolana*, *Llauner*, *Manyà*, *Marinera* i *Mariné*, *Massetes*, *Meler*, *Metlé* (qui va d'ametles?), *des Molí*, *des Molí d'en Leu*, *des Molí d'en Morey*, *Mola*, *Moleta*, *Moliner*, *Pastor*, *Patró* i *Patrona*, *Patronet*, *Pelleter* (*Pelleté*), *Pescador* i *Pescadora*, *Pifoler* (*Pífolé*), *Piler*, *Porquer* (*Porqué*), *Ranxer* i *Ranxera*, *Ranxeret*, *Rater* (*Raté* i *Ratera*), *Sabater de na Saurina*, *Sastre*, *Salero* i *Salera*, *Seller* i *Sellera* (*Sellé*); *Telabarda*, *Telabart* (*Falabart* ?), *Taulader* o *Teulader*, etc.

5. LES METÀFORES COM A FONT DE MALNOMINACIÓ

Un cinquè grup és el de les metàfores o figures simbòliques que donen lloc a malnoms que probablement en el seu origen feien referència molt precisa al caràcter o a l'aspecte del seu portador. Curiosament, aquesta és una font ben rica de malnoms perquè el nom d'un simple objecte, d'una planta o d'un animal poden "retratar" de forma precisa una forma de ser, un tret del caràcter o simplement una característica física.

Un fet que indica d'alguna manera l'associació més o menys automàtica entre el nom d'un objecte, un fenomen, un organisme viu o una expressió és que un nombre considerable d'aquests malnoms metafòrics es repeteixen a distintes localitats. Un exemple és *Boira* que, a més d'Artà, el localitzam a Llorito, Felanitx, es Capdellà, Campos, Valldemossa, etc.; així mateix, *Bossa*, es repeteix a Sant Joan, Llorito, Felanitx i Campos; *Caragol* a es Capdellà, Consell, Sineu, etc.

Dins aquest bloc podem diferenciar almenys tres o quatre subapartats: objectes, animals, plantes, onomatopeies...

Objectes o fenòmens de la natura:

Asdoro i Asdora, Baleu, Banc i Banca, Banya, Barca, Barqueta, Barcho [masc. de barxa: espècie de senalla d'espert o de palmes, amb tapadora, on els treballadors del camp duen el menjar o les eines; Val. Barxol, barxolet i barxoliu]; *Barraca, Barraquetes, Barret, Bassa, Birombo, Boira, Bolletí, Bolló i Bollona* [Barbarisme]; *Bossa, Borró, Butlo* [masc. de butla]; *Cafè i Cafena, Canyereta* [avalot de crits, especialment de barall (Val. Castelló) *Jaleo*]; *Canai, Caramina, Cartutxo, Cenra, Cerol, Civera, Claper, Closca, Coca* [llinatge?]; *Comuna* [lloc?]; *Confit, Conta, Corona, Cortana, Cota, Diamant, Diari, Espiga, Estaca, Falabart, Faro, Fena, Fenta, Filmorat, Flota, Fum, Funda, Garbell, Garreta, Garrota, Gatota, Llampà* [fem. de llamp?]; *Llepassa, Maeta, Maia, Marès i Maressa, Marina, Marineta, Mariotlo, Massera, Masset, Melindra i Melindro, Mitjanit, Mola, Moleta, Paies, Pambolia i Pamboli, Panyetlo, Pastera, Perdigó, Petaca, Piconeta, Pinzell, Pipeta, Pistola, Piulo, Plata, Punt i Punta, Puntal, Punyal i Punyala, Quatre atxes, Quatre ulls, Quatre tasses, Rabassó, Rai, Rebosta, Recó, Regalim, Remei, Respai, Roca* [llinatge?], *Roegó, Rotlet i Rol-leta, Roscó, Serena, Serení, Sitges, Siurell, Sivelleta, Sopa, Tafona, Talaia, Taula, Tayet, Teringa, Torreta, Trebai, Tronc, Trossos, Vela, Xaloc.*

Animals:

Bei i Beia, Bou i Bova [masc. de bou o planta aquàtica?]; *Canet* [animal o llinatge?]; *Caragol i Caragola, Colom i Coloma* (de Son Colom), *Coloma-rotja, Corb i Corpa, Cuní, Gallina, Gallineta, Juia* (Juya) [antic. Jueva; ocell de l'espècie *Vanellus cristatus*; fig. Persona aturada, pusil·làmine, ànima freda]; *Llissa, Moixeta, Mosca, Mostel, Niu i Niva; Papayona i Papayó, Peix, Poll i Polla, De Son Porc (Son Porc); Pussa, Pusseta, Rata i Rata titerera; Ruc, Taulader, Toro i Tora, Tord, Xurigué...*

Plantes o associacions vegetals:

Ametlerà i Ametlerana (de s'Ametlerà, de Son Ametler, *Metler, Metlerà*), *Ceba, Cirera, Fava, Figuera* (de Son Figuera), *Figuereta, Figuerola, Figuerota* (des Figuerà), *Higuereta, Flor, Floret, Fuia* (de Son Fuya, Fuia d'En Pulit, Fuia des Quatre Cantons); *Garriga, De Son Garrover, Garrova, Gatova* [planta lleguminosa coneguda també com a argelaga. Loc. *Esser viu com una espurna de gatova*]; *Guixó* (?); *Murta* (de can Murta), *Murtera, Murtó i Murtona; Pi, Pinet, Pleta, Porro, Porret* (Porret de Na Catoia), *Rosa, Roser, Sengunyol, Singunyol, Singunyiola* [Sanguinyol: arbust de la família de les còrnies, *Cornus sanguinea* o millor, Singunyol –sininyol- *lolium*, herba que es cria entre el blat, al qual fa molt de mal]; *Taronja, Verger i Vergera* [llinatge?] i *Xexa i Xeix* [possible masc. de xeixa?]. Associacions vegetals o cultius (*Ametlerà, Figuerà, Garriga, Devesa, Pleta, Verger, Vinyet*).

Onomatopeies, expressions i jocs de paraules:

Bebessó; Bieu [Biel ?]; *Canai* i *Canaia* [de canalla? o de carall?]; *Fena* [feina?]; *Gaire, Demés, Guindando, Guitza* i *Quitza*; *Moma* [home amb vestit de dona blanc a dansa del Corpus de València; ninot o drap que es posa damunt la garbera; grandesa, cosa feta espléndidament]; *Monona* [dim. de mona?]; *Trenta, Setcentas*; *Nyec* i *Nyeca* [grinyol o gemec de ca]; *Pansacosa* [pensa cosa? de *Pansacola*?]; *Petxo* [Cast. *pecho*?, masc. de *petxa*, peita, impost sobre els béns seents]; *Piulo* [piulet, crit de pollet o d'ocell petit o *quec*, tartamut]; *Quatraixes* [estufat?]; *Quec* i *Queca* [onomatopeia del tartamudeig]; *Sissa* [de Sis?]; *Sullana, Tit, Tiu, Ueva* [Uè, al·lot d'uè], *Xivill*...

6. ELS OPACS

Dins aquesta classificació semàntica, de significats, també hi ha un grup de malnoms dels quals no n'hem tret trellat. De moment, no en coneixem el seu significat i els considerem opacs: *Barrió* i *Barriona*, *Báuca*, *Cataiol* (Catayol i Catayola); *Catoya*;¹⁴ *Janeca*; *Mondoi* (Mondoy i Mondoya);¹⁵ *Nonga*;¹⁶ *Parireta*, *Petris*, *Tital*, *Titany*, *Virris*.

ELS ASPECTES FORMALS I LINGÜÍSTICS

En conjunt, aquests noms, més enllà de la seva raresa (des de la perspectiva actual), resulten curiosos i alhora interessants per la manipulació a la qual han estat sotmesos. Especialment a partir de la construcció d'hipocorístics o construccions afectives que s'obtenen o s'obtenien mitjançant l'ús de diminutius i sobretot dels escursaments del nom mitjançant l'ús de l'afèresi o de l'apòcope. Un altre fenomen interessant dels malnoms en general i d'aquells que sorgeixen dels noms de pila és la variació de gènere amb les peculiars fórmules per construir masculins o femenins.

14 El fet de trobar el malnom Catoi/a i variants a diversos indrets i amb una dispersió cronològica àmplia ens fa pensar en un hipocorístic de Caterina (Catalinoia > Catalinoi > Catoi) de manera semblant a Margoi i França. Hem localitzat el malnom *Catoi* a Campos, Felanitx, Pollença (s. XVI), Santanyi, Sòller i Valldemossa; *Catoix* a Sant Joan.

15 Segons ALCOVER i MOLL, *Mondois* i el topònim *Els Mondois*, fa referència a un llogaret del districte municipal de Rupit (Guilleries).

16 Mot existent amb distints significats a diverses llengües africanes (ikizu, lozi, ruguru, swahili, tonga) i noms de localitats a Congo, Moçambic, Zàmbia i Nova Guinea.

Els canvis de gènere

Blai i Blaia; Cinta i Cinto; Eloi i Eloia; Felip i Felipa; Jan i Jana; Jaumí i Jaumina; Julianet i Julianeta; Jusepet i Jusepeta; Leu i Leva; Lluc i Lluca; Metxo i Metxa; Pau i Pava; Xina i Xino; Xinet i Xineta; Carrilla i Carrillo; Daumau i Daumava; Duran i Durana; Llull i Llulla; Morei i Moreia; Palou i Palova; Valero i Valera; Vergé i Vergera.

L'afèresi

Aquesta fórmula consisteix en la supressió d'una lletra o síl·laba al començament d'un mot. És una solució molt productiva de la qual en tenim una mala fi d'exemples: Calet < Quelet < Miquelet < Miquel; Caló < Queló < Miqueló < Miquel; Cinto < Jacint(o) < Jacint; Colau < Nicolau; Leu < Miqueleu < Miquel; Mengol < Armengol; Metxo < Jaumetxo < Jaume, Nofre, Nufri, Nufriu < Onofre; Tasà < Baltasar; Sanet < Baltasanet < Baltasar; Tuniet < Antoniet < Antoni; Tunió (<Antonió); Xim (<Joaxim); Xina (<Francina), etc.

L'apòcope

Aquesta altra fórmula d'escursament consisteix en la supressió o caiguda d'una o més síl·labes o lletres a la fi d'un mot i no és tan freqüent: (A)palòni(a).

La síncope

Hi ha també síncope o caigudes consistents en l'elisió d'un o més sons medials: Jan (<Joan), Batista (<Baptista).

Palatalització

De la fricativa alveolar sorda (c, s): Xina (<Cina <Francina), Xivill (<Civil).

Les derivacions. Diminutius i augmentatius

És en aquest àmbit de derivació on es dona una major riquesa generativa. Hem documentat diverses terminacions per a la creació de diminutius. Hom se serveix fonamentalment de l'afèresi o de diminutius per a la construcció d'hipocorístics o formes acariciadores i familiars que es donen al nom propi d'una persona. Segueixen uns exemples: Cinta i Cinto (<Jacinta i Jacinto); Colau (<Nicolau); Jalet (<Àngel), Jan i Jana (<Joan i Joana) Jaumí i Jaumina (<Jaume); Juanillos (<Juan); Julianet i Julianeta (<Julià i Juliana); Jusepet i Jusepeta (<Josep), Leu i Leva (<Miqueleu<Miquel); Lluïset i Lluviset (<Lluís); Nadalet

de sa Capelleria (<Nadal); Mangol i Mengol (<Armengol); Metxo (<Jaumetxo); Nofre Roig (<Onofre); Pep de sa Torre (<Josep); Polet i Poletí (<Pol); Tasà i Tesà (<Baltasar); Tuniet i Tunió (<Antoni); Xim (<Joaquim); Xina i Xino (<Cina <Francina).

Els arcaismes

Els malnoms són també un jaciment de registres fòssils. Com a malnoms es conserven tot un seguit de mots que s'usen de manera automàtica sense conèixer-ne, de fet, el seu significat semàntic. En general es tracta de mots que en el moment que s'adoptaren com a malnom devien ésser d'ús corrent. Vet aquí alguns exemples: *Baleu*: la carta que duu el nombre 10 de cada coll (cast. *sota*); *Beroi*: curt d'enteniment; *Butler* (Burlé): qui reparteix butlles; *Corredor*: persona encarregada d'anar per la ciutat o la vila i fer els pregonos, portar avisos, etc.; *Estamera*: fabricant d'estam; *Jana*: dona molt vermella de cara; *Melindro*: pastís // Demostració afectuosa de delicadesa; *Mosson*: tractament equivalent a mossèn (principalment en els segles XVII i XVIII). // senyor de la classe mitjana que vol sostenir aparença de senyor o de ric sense tenir béns. // fàmul del seminari o d'altre col·legi, on presta els seus serveis a canvi de la manutenció; *Pàndula* [Pàndola: que té les orelles pàndoles. Beneitot, lent de comprensió]; *Pífoler*: sonador de pífol //fig. Home informal, mancat de valor moral; *Ranxer*: ranxo: porció de bosc o garriga que un carboner o palmer compra o té assignat per tallar-hi llenya, arrabassar palmes, etc.; *Salurdiana* / Selordià: cirurgia; *Talabart*: cinyell on va penjada l'espasa; talabarder: qui fa talabards i altres objectes de couro; *Virell*: bidell, etc.

La contaminació. Barbarismes:

Per contra, els malnoms també són objecte de contaminació lingüística. Per aquesta raó, trobam, així mateix, tot un seguit de barbarismes: Casino, Graciosé, Correo, Bollona [fem. de Bollo?], Rumbante, Cano, Carabinero, Carrillo, Clarito, Birombo, Marín, Patxeco, Juanillos, Quan, Higuereta i sobre tot l'ús del sufix -o: Cint(o), Crist(o), Far(o), Guitz(o), Saler(o), etc.

BIBLIOGRAFIA

- CANUTO; ESTELRICH; FONT; MORATINOS; SASTRE (1996) *Els malnoms de Sant Joan. Segles XIV-XX*. Mallorca: Col·lectiu Teranyines (Monografies santjoaneres; 5). Pàg. 138-139.
- FERRER GINARD, ANDREU (1967) "Surnoms a Artà (Majorque)" a *Bellpuig* (juny, juliol i agost de 1967). Artà.

- FLEXAS, BARTHELÉMY (1966) “Surnoms à Arta (Majorque)” a *Annales de la Faculté de Lettres d'Aix*. Tom XLI, pàg. 171-189. Aix en Provence
- GILI FERRER, ANTONI (1996) *Aportació al Cançoner Popular de Mallorca*. Tom III. Palma: El Tall. (El calaix del Tall; 17)
- GILI FERRER, ANTONI (1997) *Aportació al Cançoner Popular de Mallorca*. Tom IV. Palma: El Tall. (El calaix del Tall; 18)
- GILI FERRER, ANTONI (1997b) *Sant Antoni Abat, festa popular d'Artà*. Palma: Documenta Balear. (Menjaments; 17)
- GINARD BAUÇÀ, RAFEL (1983) *Cançoner popular de Mallorca. Volum quart*. Mallorca: Editorial Moll.
- POL MARCÚS, ANTONI (2001) *Antroponímia de Binissalem*. Binissalem: Ajuntament de Binissalem.
- RAMIS PUIG-GROS, ANDREU (1997) *Malnoms a Llorito. Segles XIV-XX. Àlies. Estratègies de nominació comunitària*. Binissalem: Di7 (L'espigó; 1).
- VIVES RIERA, ANTONI (2000-2002) *Modernització i pervivència de la vida rural com a subjecte històric durant el segle XX: les festes de Sant Antoni i el cant de l'argument a la vila d'Artà*. Barcelona: Universitat de Barcelona. Tesi de doctorat.

ANNEX I

1. Cópia que d'un paperot	37. Xepato, Bisbe, Cabrera,
2. Vaig trobá per vinentesa	38. Jordana, Comuna, Fava,
3. No molt lluny de sa Devesa	39. Lina, Metxa, Murta, Pava,
4. Dins sa panxa d'un granot	40. Retgidora, Coca, Inquera.
5. Salem, Salero, Salat.	41. Estaca, Patró, Ranxè,
6. Papa, Fuya, Coronell,	42. Nayot, Valent, Pujamunt,
7. Pilé, Banaula, Virell,	43. Pere-mestre, Dubriu, Punt,
8. Rey, Talaya, Regalat.	44. Rectoret, Cremat, Butlé.
9. Pere-Andreu, Corp, Inferné	45. Valléco, Tort, Jusepet,
10. Bal-let, Cuatre-Atxes, Catiu,	46. S'Auma, Floreta, Pintada,
11. Nas de bota, Nonga, Niu,	47. Diamant, Creu-veya, Daurada,
12. Ros-taronja, Rafelé.	48. Mondoy, Gener, Sart, Rotjet.
13. Ferreros, Moch, Sech, Serol,	49. Pamboli, Cantes, Violí,
14. Peixa, Mosca, Maganeta,	50. Baruana, Cama, Tianova,
15. Tomassa, Llissa, Mongeta,	51. Rafelinga, Blanca, Bova,
16. Pilla-mosques, Puig, Mangol.	52. Llinás, Descals, Pentalfí.
17. Cóves, Pándula, Barraca,	53. Floca, Batista, Escrivá,
18. Funtilla, Laga, Guixó.	54. Funda, Canals, Garamieu,
19. Confit, Recuit, Vey, Murtó,	55. Sopa, Terres, Costureu,
20. Peus-amples, Frare, Petaca.	56. Manxo, Cota, Sacristá.
21. Moleta, Redona, Flota.	57. Saurina, Reya, Fustera.
22. Peu, Pusseta, Felaguera,	58. Mal, Pentinadó, Garreta,
23. Fluriana, Paina, Talahera,	59. Mesquida, Rata, Mongeta,
24. Janeca, Lluca, Massota.	60. Durana, Buhuca, Estamera.
25. Pífolera, Polla, Grua,	61. Venxo, Monjo, Menut, Clapé,
26. Sivelleta, Fló, Preciosa,	62. Barca, Gordiana, Trabay,
27. Xina, Marrueca, Tirosa,	63. Trenta, Cuatre-uis, Cuyta, Blay,
28. Sargent, Enravanat, Sua.	64. Dameto, Guitza, Ferré.
29. Cartutxa, Llulla, Masseta,	65. Melindro, Metxa, Tafona,
30. Turriskues, Tronc, Figuereta,	66. Bidigos, Plata, Camunyes,
31. Randa, Taulada, Xineta,	67. Mariotlo, Cenra, Falunyes,
32. Salurdiá, Tomó, Porret.	68. Pansacola, Tarrassona.
33. Nufrió, Romero, Manyá,	69. Fusteret, Cardaix, Pinzell,
34. Pentinat, Ciurell, Vermey,	70. Colomera, Cinta, Rossa,
35. Julianet, Vella, Morey,	71. Pujulina, Sissa, Bossa.
36. Comelles, Not, Capitá,	72. Teringa, Boira, Garbell.

73. Guíndando, Toro, Xerech,	85. Marin, Patxeco, Boté,
74. Diari, Caragol, Jeugé,	86. Feina, Canay, Singunyol,
75. Gurries, Guidet, Cedacé	87. Novell, Punyal, Taulé, Sol,
76. Carrillo, Regalim, Quec.	88. Payes, Banya, Estelriqué.
77. Moner, Birombo, Punit,	89. Baléu, Gatova, Daumau,
78. Bastera, Taula, Catoy,	90. Galani, Poyo, Bolló,
79. Poletina, Nyeca, Eloy,	91. Rum, Xeix, Mosson, Pescadó,
80. S'asodoro, Rollet, Garrit.	92. Garrova, Seriga, Mau.
81. Panyetlo, Café, Malet,	93. Petxot, Puríssim, Dalet,
82. Telabart, Sineva, Compta,	94. Today, Pussa, Jesús, Moll,
83. Sólle, Deyá, Llubí, Ponta,	95. Petris, Crista, Martis, Coll,
84. Melé, Filmorat, Claret.	96. Tot-Deua, Galbis, Calet.
	97. <i>És copia—Nos deixá l'original la viuda de Mestre Tomeu Romero.</i>

ANNEX II

1. Serol, Garreta y Patró	37. Comune, Vives y Jutgé
2. Butiguete y Balagué	38. Moson, Garau y Mancho
3. Cuatreuís, Randa y Vergé	39. Catayol, Galbis y Sancho
4. Salurdiá y Tunió	40. Maeta, Ravull y Ranché
5. Gananci, Mungí y Guidet,	41. Mome, Nufriu y Gallineta
6. Cantes, Terrasa y Toro	42. Danús, Marineta y Coll
7. Serra, Llull, Roca y Sasdoro	43. Durán, Pere-Andreu y Moll
8. Vela, Sol y Julianet	44. Sard, Tianova y Garreta
9. Purisim, Gil y Moné	45. Tafona, Marín y Rotchet
10. Sollerich, Fum y Juanillo	46. Base, Sineu y Cabaneta
11. Barrió, Sua y Funtillo	47. Sise, Garrida y Moleta
12. Ervisench, Feine y Raté	48. Senrra, Corona y Benet
13. Bugure, Metcho y Pastera	49. Butlo, Bidigos y Matlé
14. Recuit, Sallé y Custureu	50. Frare, Poblé y Rectorat
15. Estame, Lluch y Baleu	51. Corp, Regalim y Jusepet
16. Janeca, Trasos y Cuera	52. Tirós, Moló y Garrigué
17. Guindando, Buuch y Basté	53. Coca, Mengo y Ferriol
18. Caparrot, Chau y Galaní	54. Vermey, Singuñol y Trebay
19. Beya, Jesús y Pantalí	55. Mondoy, Pistola y Respay
20. Masetas, Poll y Capellé	56. Escrivà, Siurell y Mayo
21. Pugemunt, Barca y Floret	57. Leu, Sopa, Chesc y Rabesó
22. Calobra, Bou y Filmorat	58. Jordi, Nongue y Felip
23. Salem, Lluiset y Cremat	59. Cuatrehaches y Mitchanit
24. Pujol, Jordana y Batlet	60. Blancos, Terrasa y Bolló
25. Calafato, Caló y Mengol	61. Creuveya, Cristo i Tomavó
26. Cama, Fave y Roscó	62. Remonico y Sivelleta
27. Covas, Claret y Carrió	63. Chapato, Faro y Mocheta
28. Fusté, Suñé y Caragol	64. Batista, Peu y Guixó.
29. Salem, Salero y Salat	65. Sirera, Puig y Churigué
30. Papa, Fuye y Coronell	66. Gatova, Porro y Pelat
31. Benaula, Piris y Virell	67. Serena, Pastó y Deurat
32. Murta, Mosca y Regalat	68. Confit, Xeret y Carboné
33. Pansecola, Veny y Jaumí	69. Cap, Feluñas y Maganet
34. Terras, Manut y Escolá	70. Mola, Nineu y Rafalí
35. Ñeco, Canet y Mañá	71. Café, Beno y Gamundí
36. Caminal, Blay y Viulí	72. Marés, Niu, Redó y Pinet

73. Chineta, Buñola y Picó	93. Rabesó, Paino y Garbell
74. Hortolá, Pau y Serverí	94. Torreta, Grau y Petaca,
75. Sebe, Palou y Martí	95. Romero, Carbona y Estaca
76. Butlé, Vaqué y Perdigó	96. Busqué, Pañetlo y Orell
77. Manuel, Titay y Pintat	97. Colom, Canals, Vey y Boté
78. Borró, Not, Caló y Lloveta	98. Carrillo, Rey y Cuní
79. Clarito, Tit, Pleta y Pusete	99. Mostel, Clapé y Cusí
80. Pex, Sinto y Reviscolat	100. Cartucho, Seu, Vela y Talayé
81. Cap-blanch, Ferré y Corredó	101. Figuerete y Retgidó
82. Rodríguez, Troch, Ray y Sostal	102. Canay, Devesa y Pulit
83. Mestre, Tord y Mal	103. Bose, Tarresó y Garrit
84. Rata, Camuñes y Murtó	104. Puñal, Monjo y Papayó
85. Llauné, Barcho y Colavet	105. Melsión, Roig y Mulinet
86. Casino y Felanitché	106. Canova, Bó y Sacristá
87. Nadal, Payes y Sadesé	107. Xoroy, Bose y Deyá
88. Pijulí, Punta y Monjet	108. Catoy, Pinsell y Periret
89. Malindro, Quech y Capitá	109. Pamboli, Jan y Pifolé
90. Monseriu, China y Costella	110. Vermey, Massot y Masset,
91. Calletes, Baña y Mamella	111. Figuerete, Ros y Porret
92. Saurine, Bisba y Tasá	112. Baroy, Boire y Mariné

ANNEX III

1. Companyero de fatigues	37. Butlé, Corp, Colom, Just, Mola,
2. si vens qualche dia a Artà	38. Banaula, Lluc, Mariné,
3. encare que molt t'enriguis	39. Monseriu, Menut, Pistola,
4. t'hauràs de posà a estudià.	40. Pera-Andreu, Petit, Metlé,
5. Igual que si en prou fortuna	41. Enrevenat, Tit, Petaca,
6. te trobassis algun dia	42. Batle, Canai, Pelleté,
7. a una ciutat de sa lluna	43. Batlesa, Roca, Barraca,
8. on ningú et coneixeria.	44. Polet, Nebot, Colomé,
9. Igualment pes nostro poble	45. Claret, Garrigué, Lloveta,
10. hauras de tenir present	46. Gananci, Rotja, Ciurell,
11. que aquí acostuma la gent	47. Rumbante, Cuní, Pusseta,
12. tenir un sobre nom noble.	48. Melindro, Messet, Revell,
13. Per això t'escric aquí	49. Calobra, Tafona, Bossa,
14. de cada un sa contrasenya.	50. Cantes, Cano, Comes, Nou,
15. Estudia que no espenya.	51. Pep-pepes, Xeix, Sitjes, Mossa,
16. Ala idò, comença així.	52. Tirós, Pujamunt, Palou,
17. Bunyola, Borró, Barqueta,	53. Cristo, Camunyes, Mal,
18. Llissa, Sart, Moll, Poletí,	54. Real, Garriga, Caminal,
19. Cabanelles, Figuereta,	55. Estelriqué, Tet, Creuveia,
20. Lloveta, Seu, Llovetí.	56. Carreté, Canals, Bisbal,
21. Punt, Porro, Príncés, Valero,	57. Boté, Badeia, Moleta,
22. Rei, Coronell, Beroi,	58. Barrios, Coloma, Rosé,
23. Cafè, Fornera, Salero,	59. Cap-blanc, Sinto, Butigueta,
24. Virell, Quatre-atxes, Xoroi.	60. Sirera, Canoves, Sunyé,
25. Beia, Aloi, Boira, Mayeta,	61. Manyà, Pindango, Estemera,
26. Fraret, Fava, Sans, Clapé,	62. Garaméu, Mossón, Remei,
27. Mengo, Menut, Bei, Garreta,	63. Escolà, Tort, Carretera,
28. Grua, Galbis, Gil, Sellé,	64. Rotxet, Cartuxo, Consei,
29. Marin, Custureva, Murta,	65. Cataiol, Terres, Carrillo,
30. Papa, Sigunyol, Mongí,	66. Carboné, Conte, Pelat,
31. Morei, Blanes, Cama-curta,	67. Polet, Poletí, Funtillo,
32. Faro, Fena, Xerafi,	68. Quanilles, Moja, Daurat,
33. Bisbe, Fuia, Biscail, Naya,	69. Petaca, Cama, Janeca,
34. Jan, Poblé, Massetes, Pont,	70. Ferriol, Mostel, Pulit,
35. Pula, Ros, Roca, Duvaia,	71. Perdigó, Poll, Forn d'en Beca,
36. Mangol, Mosca, Guixó, Font,	72. Papaió, Negre, Punyit,

73. Nonga, Quan, Pamboli, Manxo,	113. Sastre, Pau, De sa Caseta,
74. Massetes, Garrigué, Orell,	114. Tomàs, Trossos, Pi, Calet,
75. Campins, Morro, Jutjé, Sanxo,	115. Xina, Rectorat, Butzeta,
76. Pulit, Mossón, Tit, Morell,	116. Titai, Sollerica, Barret,
77. Cano, Coves, Pau, Moleta,	117. Gatova, Monserrat, Monja,
78. Simonet, Sargent, Moló,	118. Pindango, Sunyé, Barrió,
79. Cremat, Senet, Butigueta,	119. Regalat, Seba, Canonja,
80. Cardell, Mostel, Rai, Bolló,	120. Santasirga, Carrió,
81. Pentalí, Senra, Rebassa,	121. Terrassó, Sua, Murtera,
82. Pindango, Not, Calafat,	122. Guitzo, Serení, Cunfit,
83. Sollerica, Piris, Barbassa,	123. Castell, Xoroi, Peix, Salera,
84. Cabré, Pou, Cuní, Pinat,	124. Mondoi, Pelleté, Garrit,
85. Tesà, Roig, Titai, Canet,	125. Puríssima, Gil, Fullana,
86. Caperrot, Rotlet, Canals,	126. Moné, Fuia, Blai, Clapé,
87. Pons, Moragues, Jusepet,	127. Toro, Bou, Bové, Cortana,
88. Cruia, Cama, Peu, Descals,	128. Bernadí, Butlo, Butlé,
89. Venys, Caliu, Capallé, Maia,	129. Caló, Metxo, Grua, Trenta,
90. Caldentei, Sineu, Busqué,	130. Reviscolat, Fidavé,
91. Comuna, Monjo, Duvaia,	131. Estaca, Panyetlo, Fenta,
92. Pulit, Respai, Xurigué,	132. Caragol, Galbis, Porqué,
93. Mates, Vives, Pol, Jordana,	133. Devesa, Melsión, Bassa,
94. Peix, Oleo, Gamundí,	134. Romero, Porro, Malet,
95. Batista, Vei, Matlerana,	135. Capellà, Demés, Llepasa,
96. Manuela, Xarubí,	136. Gallineta, Lluisset,
97. Mulinet, Paies, Gurries,	137. Clarito, Nadal, Espiga,
98. Patró, Punyal, Quec, Pinet,	138. Filmorat, Roig, Capellé,
99. Mariotlo, Femenies,	139. Coloma-rotja, Garriga,
100. Pansecola, Moll, Ponset,	140. Nofre-roig, Prim, Pifolé.
101. Rebasso, Recuit, Corona,	141. Un altra n'hi ha an es poble
102. Sacristà, Coll, Calafat,	142. que de tant pobre que es nat
103. Ranxé, S'As d'oro, Tafona,	143. cap malnom rústic ni noble
104. Vergé, Ratera, Pintat,	144. es seu poble li ha donat.
105. Massot, Sauma, Xim, Moleta,	145. Pero ell mateix el se fa
106. Recó, Xerec, Seu, Cusí,	146. i si el volem distingí
107. Figuerota, Figuereta,	147. P'en Juan López d'Artà
108. Son-porc, Rectorat, Jaumí,	148. el coneixen per aquí.
109. Salurdià, Quint, Garrova,	149. I si heu volem més revull
110. Viulí, Serra, Revell,	150. més envitrecollat
111. Terres, Seba, Casanova,	151. digau-li Juan López Lull
112. Xinet, Tunió, Xiurell,	152. i es nom estarà acabat.